

CUMHURİYETTEN BU YANA SİYASİ HADİSELERİN İÇYÜZÜ

**Bu mektup yüzünden buraya
geldik, onu methedecek değildim ya**

— 14 —

İSTERİM Kİ HİLÂFET BİZDE KALSIN !

— Memleketimizde bir hilâfet var. Bu, bütün Müslümanların teveccüh ettiği an'anevi bir umdedir. İsterim ki hilâfet Türk vatanında kalsın. Bunu Türk Cumhuriyetinin menfaatine muvafık buluyorum. Fakat bir hilâfet makamı var diye gelsin, din namına bizim işlerimize karışsın, beşer hukukundan bahsederek gelsin müdahale etsin buna taraftar değilim. Hattâ tâ Abdülhamid zamanında yazdığım bir makalede biz ilmi Garpten alacağız, Araplardan almayacağız, demiştim. Bunun üzerine Hoca Sabri Efendi idamım lazım gelir diye daha o zaman fetvayı vermişti...

le bir şey olsaydı, ilk bağıracak bendim.

Reis : — Fakat, dedi, evvelki ifadelerinizin birinde, mektup hakkında noktai nazarımızı anlamak istediğimiz zaman, pek hoş gitmeyecek bir sıfat istimal etmişsiniz.

Hüseyin Cahid beyin Reise verdiği :

— Bu mektup yüzünden buraya geldik. Onu medhedecek değildim ya !... cevabı Reisin ; dinleyicileri sâkin olmağa dâvet etmesini icabettirecek derecede salonu bir kahkaha dalgasıyla kapladı.

YARDAKÇI VE ŞAKŞAKÇILAR

Sorgu sırası « Tevhidi Efkâr » gazetesi Başmuharriri Velid Ebüzziya beye gelmişti. Fakat neden-

ların telkin ve kabul ettirdikleri kanaatinde olduğunuzu söylüyorsunuz. Bu kanaatinizde bugün de sabit misiniz ?

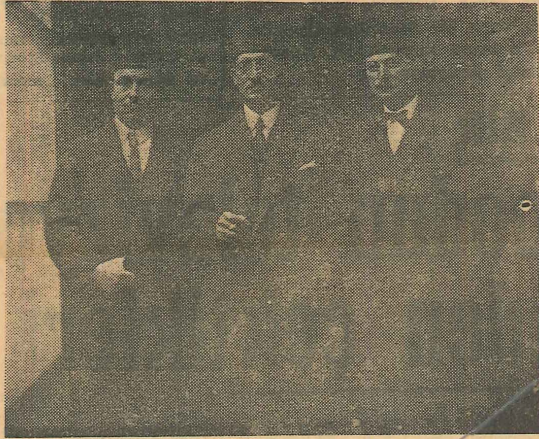
— Bilirsiniz ki Cumhuriyetin ilânından bir gün evvel Anadolu Ajansı tarafından bir tebliğ neşredildi. Bunda Cumhuriyet ilâm hakkındaki haberlerin henüz mevsimsiz olduğu ve meselenin esasları, uzun uzadıya gerek ihzârı komisyonunda, gerek fırka divanında tetkik ve umumi heyetten geçtikten sonra tebliğ edilecektir denmektedir. Şu hale nazaran, bir gün evvelki bu resmî mahiyetteki tebliği müteakip ertesi günü anı surette Cumhuriyetin ilânına muttali olanların, henüz beklemedikleri bir surette, yâni ilk ajansta bildirilen tetkikler ve müzakereler yapılmadan Cumhuriyetin ilânında isticâl edilmiş olduğu hissine kapılmamaları imkânsızdı. Nitekim bu his yalnız bizim gazeteye münhasır değildir.

— Bugün Türkiye Cumhuriyetini yordakçı ve şakşakçı diye tasvir ettiğiniz bir iki zat tarafından hazırlanmış ve pek az bir zaman zarfında Meclise bâtil bir kuvvetle kabul ettirilmiş bir emri vâki şeklinde tesis edilmiş mi telâkki ediyorsunuz ?

— Hayır... Meselenin aslı şudur : Celâl Nuri bey gibi bazı meslekdaşlarla münakaşa ederdik. İşte bu sırada Celâl Nuri bey (Bir Devlet ihtira edecegiz. Dünyada misli görülmemiş bir şeyler yapacağız) tarzında beyanatta bulundu.

— Fakat siz bu yordakçı ve şakşakçı denilen zatları öyle gösteriyorsunuz ki, yirmidört saat zarfında bir Devlet makinesi ihtira ediyorlar, Cumhuriyeti ilân ettiriyorlar. Bu suretle onların yüksek şahsiyetler mevkiine çıkarıyorsunuz.

(DEVAMI VAR)

Velid Ebüzziya arkadaşlarıyla bir arada

Hüseyin Cahid Bey bunu söyler ve müddeiumumi Vasıf beye : (yâni sen geç kaldın) der gibi hafifçe gülümseyerek bakarken, mahkeme salonunu dolduran dinleyiciler de kendilerini gülmekten alakoyamıyorlardı.

— Evet... Ben hilâfet makamının Türkler elinde kalmasını muvafık ve faydalı buluyorum. Fakat idari işlerimize müdahalesine kat'iyen taraftar değilim, Ağahan'ın mektubu görüyorum ki ; bugün müslümanların dinî reisine cismanî nüfuz veriniz diye bir şey söylemiyor. Öy-

se ona tevcih edilen ilksual Ağahan'ın mektubu meselesi değildi.

— Cumhuriyetin ilânını müteakip intişar eden (Efendiler isticâl ediyorsunuz !) makalesinin ihtiva ettiği fikir ve kanaat sizin midir ?

Velid beyin, bu hiç beklenmedik suale, kısaca :

— Evet... Anı olarak kaleme alınmış bir makaledir. Demesi üzerine Reis tekrar sordu :

— Bu makalede, Cumhuriyeti ; kendilerini bir Devlet idare edecek kadar hukuku esasiye âlimi addeden cür'etkâr yordakçı-

TÜRK DÜNYASINDA

...miz mükkemmel dans... merikan filmlerinde sö... diller yüzü kızlar, anc... zeli ve harit müzik, bir...

YAZAN

...pan sinemalarımızın yzde el... da büyük ve birinci vizyon ya...

YAZAN
KANDEMİRCUMHURİYETTEN BU YANA
SİYASİ HADİSELERİN İÇYÜZÜBu mektup yüzünden buraya
geldik, onu methedecek değilim ya

- 14 -

İSTERİM Kİ HİLÂFET
BİZDE KALSIN !

— Memleketimizde bir hilâfet var. Bu, bütün Müslümanların teveccüh ettiği an'anevi bir umdedir. İsterim ki hilâfet Türk vatanında kalsın. Bunu Türk Cumhuriyetinin menfaatine muvafık buluyorum. Fakat bir hilâfet makamı var diye gelsin, din namına bizim işlerimize karışsın, beşer hukukundan bahsederek gelsin müdahale etsin buna taraftar değilim. Hattâ tâ Abdülhamid zamanında yazdığım bir makalede biz ilmi Garpten alacağız, Araplardan almayacağız, demiştim. Bunun üzerine Hoca Sabri Efendi idamım lazım gelir diye daha o zaman fetvayı vermişti...

le bir şey olsaydı, ilk bağıracak bendim.

Reis : — Fakat, dedi, evvelki ifadelerinizin birinde, mektup hakkında noktai nazarmızı anlamak istediğimiz zaman, pek hoşagitmeyecek bir sıfat istimal etmişsiniz.

Hüseyin Cahid beyin Reise verdiği :

— Bu mektup yüzünden buraya geldik. Onu methedecek değilim ya !... cevabı Reisin ; dinleyicileri sâkin olmağa davet etmesini icabettirecek derecede salonu bir kakkaha dalgaşıyla kapladı.

YARDAKÇI VE ŞAK-
ŞAKÇILAR

Sorgu sırası « Tevhidi Efkâr » gazetesi Başmuharriri Velid Ebüzziya be-nam gelmişti. Fakat neden-

ların telkin ve kabul ettirdikleri kanaatinde olduğunuzu söylüyorsunuz. Bu kanaatinizde bugün de sabit misiniz ?

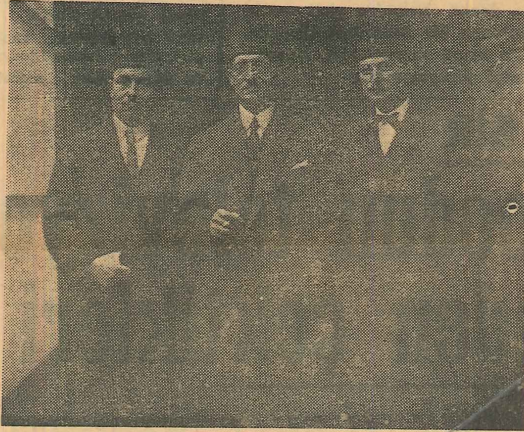
— Bilirsiniz ki Cumhuriyetin ilânından bir gün evvel Anadolu Ajansı tarafından bir tebliğ neşredildi. Bunda Cumhuriyet ilânı hakkındaki haberlerin henüz mevsimsiz olduğu ve meselenin esasları, uzun uzadıya gerek ihzârı komisyonunda, gerek fırka divanında tetkik ve umumî heyetten geçtikten sonra tebliğ edilecektir denmektedir. Şu hale nazaran, bir gün evvelki bu resmî mahiyetteki tebliği müteakip ertesi günü anî surette Cumhuriyetin ilânına muttali olanların, henüz beklemedikleri bir surette, yâni ilk ajansta bildirilen tetkikler ve müzakereler yapılmadan Cumhuriyetin ilânında isticâl edilmiş olduğu hissine kapılmamaları imkânsızdı. Nitekim bu his yalnız bizim gazeteye münhasır değildir.

— Bugün Türkiye Cumhuriyetini yordakçı ve şakşakçı diye tasvir ettiğiniz bir iki zat tarafından hazırlanmış ve pek az bir zaman zarfında Meclise bâtil bir kuvvetle kabul ettirilmiş bir emri vâki şeklinde tesis edilmiş mi telâkki ediyorsunuz ?

— Hayır... Meselenin aslı şudur : Celâl Nuri bey gibi bazı meslekdaşlarla münakaşa ederdik. İşte bu sırada Celâl Nuri bey (Bir Devlet ihtira edecegiz. Dünyada misli görülmemiş bir şeyler yapacağız) tarzında beyanatta bulunuyordu.

— Fakat siz bu yordakçı ve şakşakçı denilen zatları öyle gösteriyorsunuz ki, yirmidört saat zarfında bir Devlet makinesi ihtira ettiriyorlar. Bu suretle onların yüksek şahsiyetler mevkiine çıkarıyorsunuz.

(DEVAMI VAR)

Velid Ebüzziya arkadaşlarıyla bir arada

Hüseyin Cahid Bey bunu söyler ve müddeiumumî Vasıf beye : (yâni sen geç kaldın) der gibi hafifçe gülümseyerek bakarken, mahkeme salonunu dolduran dinleyiciler de kendilerini gülmekten alıkoyamıyorlardı.

— Evet... Ben hilâfet makamının Türkler elinde kalmasını muvafık ve faydalı buluyorum. Fakat idarî işlerimize müdahalesine kat'iyen taraftar değilim, Ağahan'ın mektubu görüyorum ki ; bugün müslümanların dinî reisine, cismanî nüfuz veriniz diye bir şey söylemiyor. Öy-

se ona tevcih edilen ilk sual Ağahan'ın mektubu meselesi değildi.

— Cumhuriyetin ilânını müteakip intişar eden (Efendiler isticâl ediyorsunuz !) makalesinin ihtiva ettiği fikir ve kanaat sizin midir ?

Velid beyin, bu hiç beklenmedik suale, kısaca :

— Evet... Anî olarak kâleme alınmış bir makaledir. Demesi üzerine Reis tekrar sordu :

— Bu makalede, Cumhuriyeti ; kendilerini bir Devlet idare edecek kadar hukuku esasiye âlimi adeden cür'etkâr yordakçı-

TÜRK ROBENSONU
KARA TAHİRYAZAN
ZİYA
SALIR

YAZAN
KANDENİR

CUMHURİYETTEN BU YANA SİYASİ HADİSELERİN İÇYÜZÜ

**Bu mektup yüzünden buraya
geldik, onu methedecek değildim ya**

— 14 —

İSTERİM Kİ HİLÂFET BİZDE KALSIN !

— Memleketimizde bir hilâfet var. Bu, bütün Müslümanların tevecüh ettiği an'anevi bir umdedir. İsterim ki hilâfet Türk vatanında kalsın. Bunu Türk Cumhuriyetinin menfaatine muvafık buluyorum. Fakat bir hilâfet makamı var diye gelsin, din namına bizim işlerimize karışsın, beşer hukukundan bahsederek gelsin müdahale etsin buna taraftar değilim. Hattâ tâ Abdülhamid zamanında yazdığım bir makalede biz ilmi Garpten alacağız, Araplardan almayacağız, demiştim. Bunun üzerine Hoca Sabri Efendi idamım lâzım gelir diye daha o zaman fetvayı vermişti...

le bir şey olsaydı, ilk bağıracak bendim.

Reis : — Fakat, dedi, evvelki ifadelerinizin birinde, mektup hakkında noktai nazarınızı anlamak istediğimiz zaman, pek hoşagitmeyecek bir sıfat istimal etmişiniz.

Hüseyin Cahid beyin Reise verdiği :

— Bu mektup yüzünden buraya geldik. Onu methedecek değildim ya !... cevabı Reisin ; dinleyicileri sâkin olmağa dâvet etmesini icabettirecek derecede salonu bir kahkaha dalgasıyla kapladı.

YARDAKÇI VE ŞAK- ŞAKÇILAR

Sorgu sırası « Tevhidi Efkâr » gazetesi Başmuharriri Velid Ebüzziya beye gelmişti. Fakat neden-

ların telkin ve kabul ettirdikleri kanaatinde olduğunuzu söylüyorsunuz. Bu kanaatinizde bugün de sabit misiniz ?

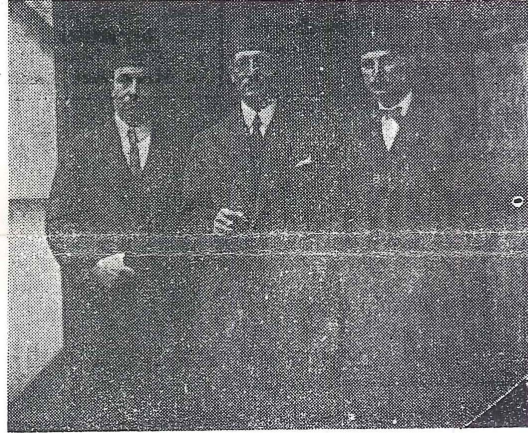
— Bilirsiniz ki Cumhuriyetin ilânından bir gün evvel Anadolu Ajansı tarafından bir tebliğ neşredildi. Bunda Cumhuriyet ilanı hakkındaki haberlerin henüz mevsimsiz olduğu ve meselenin esasları, uzun uzadıya gerek ihzarı komisyonunda, gerek fırka divanında tetkik ve umumî heyetten geçtikten sonra tebliğ edilecektir denmektedir. Şu hale nazaran, bir gün evvelki bu resmî mahiyetteki tebliği müteakip ertesi günü anı surette Cumhuriyetin ilânına muttali olanların, henüz beklemedikleri bir surette, yâni ilk ajansta bildirilen tetkikler ve müzakereler yapılmadan Cumhuriyetin ilânında isticâl edilmiş olduğu hissine kapılmamaları imkânsızdı. Nitekim bu his yalnız bizim gazeteye münhasır değildir.

— Bugün Türkiye Cumhuriyetini yordakçı ve şakşakçı diye tasvir ettiğiniz bir iki zat tarafından hazırlanmış ve pek az bir zaman zarfında Meclise bâtil bir kuvvetle kabul ettirilmiş bir emri vâki şeklinde tesis edilmiş mi telâkki ediyorsunuz ?

— Hayır... Meselenin aslı şudur : Celâl Nuri bey gibi bazı meslekdaşlarla münakaşa ederdik. İşte bu sırada Celâl Nuri bey (Pir Devlet ihtira edecegiz. Dünyada misli görülmemiş bir şeyler yapacağız) tarzında beyanatta bulunuyorduk.

— Fakat siz bu yordakçı ve şakşakçı denilen zatları öyle gösteriyorsunuz ki, yirmidört saat zarfında bir Devlet makinesi ihtira ediyorlar, Cumhuriyeti ilân ettiriyorlar. Bu suretle onların yüksek şahsiyetler mevkiine çıkarıyorsunuz.

(DEVAMI VAR)

Velid Ebüzziya arkadaşlarıyla bir arada

Hüseyin Cahid Bey bunu söyler ve müddeiumumî Vasıf beye : (yâni sen geç kaldın) der gibi hafifçe gülümseyerek bakarken, mahkeme salonunu dolduran dinleyiciler de kendilerini gülmekten alıkoyamıyorlardı.

— Evet... Ben hilâfet makamının Türkler elinde kalmasını muvafık ve faydalı buluyorum. Fakat idari işlerimize müdahalesine kat'iyen taraftar değilim, Ağahan'ın mektubu görüyorum ki ; bugün müslümanların dinî reisine cismanî nüfuz veriniz diye bir şey söylemiyor. Oy-

se ona tevcih edilen ilk sual Ağahan'ın mektubu meselesi değildi.

— Cumhuriyetin ilânını müteakip intişar eden (E-fendiler isticâl ediyorunuz !) makalesinin ihtiva ettiği fikir ve kanaat sizin midir ?

Velid beyin, bu hiç beklenmedik suale, kısaca :

— Evet... Anı olarak kaleme alınmış bir makaledir. Demesi üzerine Reis tekrar sordu :

— Bu makalede, Cumhuriyeti ; kendilerini bir Devlet idare edecek kadar hukuku esasiye âlimi addeden cür'etkâr yordakçı-

TÜRK ROBENSONU
KARA TAHİR

YAZAN
ZİYA
SAKİ